

МАМЛАКАТИМИЗДА BYUDJET DAROMADLARINI KREDIT USULIDA SHAKILLANTISH ISTIQBOLLARI

Farg'ona soliq texnukumi yetakchi o'qituvchisi X.O'rmonov

Farg'ona soliq texnukumi o'quvchisi O'.To'xtasinova

Farg'ona soliq texnukumi o'quvchisi M.Nematova

Annotatsiya; "Mamlakatimizda byudjet daromadlarini kredit usulida shakllantirish istiqbollari" mavzusi juda keng va iqtisodiy jihatdan muhim. Kredit usulida byudjet daromadlarini shakllantirishda bir nechta asosiy aspektlarni ko'rib chiqish mumkin. Quyidagi fikrlar bu sohada amalga oshiriladigan imkoniyatlar va istiqbollarni tushunishga yordam beradi:

Kalit so'zlar; Kredit, obligatsiya, fiskal siyosat, inflyatsiya, iqtisodiy suverenitet, foiz stavka

Kirish

Byudjet daromadlarini shakllantirishda kreditlar muhim ahamiyatga ega, chunki davlatning byudjet daromadlari kamroq bo'lsa, hukumat xarajatlarini moliyalashtirish uchun qarz olishni ko'rib chiqadi. Kreditlar, ayniqsa, qisqa muddatli va uzoq muddatli moliyaviy ehtiyojlar uchun muhim manba hisoblanadi.

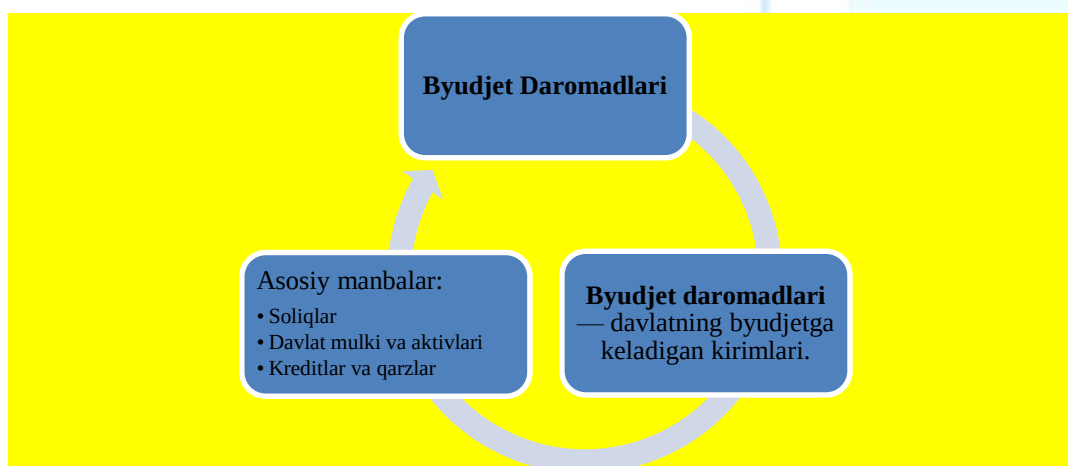
Kredit olishning eng muhim aspektlaridan biri - davlat qarzining o'sishi va uni boshqarishdir. Qarzning ortishi davlatning kelajakdagi byudjetlariga qanday ta'sir qilishi, shuningdek, iqtisodiy barqarorlik va investitsion muhitga qanday ta'sir qilishini tahlil qilish muhimdir.

Byudjet daromadlarini kredit orqali shakllantirishning istiqbollari, avvalo, kreditlar qanday sharoitda berilishi va ulardan qanday samarali foydalanilishi bilan bog'liq. Samarali moliyaviy boshqaruv, o'z vaqtida to'lovlar, va kreditning o'z vaqtida qaytarilishi bu jarayonda muhim o'rin tutadi.

Kredit usulida byudjet shakllantirishda, ayniqsa, davlatning iqtisodiy barqarorligi, inflyatsiya darajasi va makroiqtisodiy holatni inobatga olish zarur. Katta miqdordagi qarz olish inflyatsiya darajasini oshirishga va milliy valyutaga bosim o'tkazishga olib kelishi mumkin.

Mamlakatning byudjet daromadlarini shakllantirishda kredit usulini qo'llashda ichki manbalar (masalan, ichki obligatsiyalar) va tashqi manbalar (masalan, xalqaro kreditlar) o'rtasidagi balansni saqlash muhimdir. Bu diversifikatsiya mamlakatni bir manbaga bog'lanishdan himoya qilishi mumkin.

Davlat byudjeti va fiskal siyosati kredit olishni boshqarishning muhim asosi hisoblanadi. Agar davlat fiskal siyosatni kuchaytirs va xarajatlarni qisqartirishga harakat qilsa, bu byudjet daromadlarini shakllantirishda kreditga bo'lgan ehtiyojni kamaytirishi mumkin. Kredit usulida daromadlarni shakllantirishda davlatning resurslarni samarali taqsimlash va ajratish qobiliyati muhimdir. Xususan, infratuzilma, ijtimoiy va ta'lim sohalaridagi xarajatlarni optimallashtirish, kreditlarning maqsadga muvofiqligini ta'minlashda muhim o'rin tutadi.

Byudjet daromadlarini kredit usulida shakllantirishning afzalliklari va kamchiliklari bizning fikrimizcha quyidagilardan iborat

Afzalliklari;

1. **Tezkor vaqtda daromadlarni ta'minlash:** Kredit usuli orqali byudjet daromadlarini tezda shakllantirish mumkin, chunki kreditni olish uchun

ma'lum vaqt ketadi va bu usul boshqa daromad manbalariga qaraganda tezroq kiritilishi mumkin.

2. **Moliyaviy resurslar bilan qo'llab-quvvatlash:** Kreditlar byudjetga qo'shimcha moliyaviy resurslar kiritadi, bu esa davlatning turli sohalarda amalga oshiradigan investitsiya loyihalarini moliyalashtirish imkonini beradi.

3. **Iqtisodiy faollikni oshirish:** Kreditlar yordamida byudjetga tushadigan mablag'lar iqtisodiyotda faollikni oshiradi, davlatning inflyatsiya va boshqa makroiqtisodiy muammolarni boshqarishda qo'llaniladigan resurslarni yaratishga yordam beradi.

4. **Kredit yordamida iqtisodiy rivojlanishning qo'llab-quvvatlanishi:** Kreditlar iqtisodiy rivojlanish, ish o'rinlarini yaratish va ijtimoiy dasturlarni amalga oshirish uchun zarur bo'lgan moliyaviy vositalarni ta'minlaydi.

Kamchiliklari ;

1. **Kreditning qaytarilishi majburiyati:** Kreditlar olinganidan keyin davlat bu qarzni qaytarish uchun qo'shimcha resurslar jalb qilishi kerak. Bu esa byudjetning kelajakdagi daromadlarini kamaytirishi mumkin.

2. **Qarz yukining oshishi:** Kredit usulida shakllantirilgan byudjet daromadlari davlatning qarz yukini oshiradi. Qarzning ortishi iqtisodiy barqarorlikni buzishi va moliyaviy risklarni keltirib chiqarishi mumkin.

3. **Inflatsion bosim:** Kredit olish va uni sarflash inflyatsiyaga olib kelishi mumkin. Bu nafaqat pulning qadrsizlanishiga, balki narxlarning o'sishiga ham sabab bo'lishi mumkin.

4. **Kreditning yuqori foiz stavkasi:** Olingan kreditlar yuqori foiz stavkalariga ega bo'lishi mumkin, bu esa davlatning qarzlarni to'lash bo'yicha yillik xarajatlarini oshiradi.

5. **Davlatning iqtisodiy suvereniteti:** Yirik miqdorda kredit olish, ba'zi holatlarda xalqaro moliyaviy tashkilotlar yoki davlatlar tomonidan

qo'yilgan shartlar bilan bog'liq bo'lishi mumkin, bu esa davlatning iqtisodiy suverenitetini cheklashi mumkin.

Xulosa va takliflar

- Kredit usulida daromadlarni shakllantirishning afzalliklari va kamchiliklari o'rtasida muvozanatni saqlash juda muhim. Bunday usuldan faqat qisqa muddatli ehtiyojlarni qoplash yoki iqtisodiy o'sishni qo'llab-quvvatlash uchun foydalanish tavsiya etiladi.

- Daromadlarni kreditlashda risklarni minimallashtirish uchun to'liq moliyaviy reja va ehtiyotkorlik bilan qarorlar qabul qilish zarur.

- Uzoq muddatda kreditga tayanishdan ko'ra, mustahkam soliq siyosati va boshqa barqaror moliyaviy manbalarni izlash maqsadga muvofiq bo'ladi.

- Kredit olishda foiz stavkalari va qaytarish shartlarini doimo tahlil qilish kerak, bu byudjetni ortiqcha to'lovlardan saqlaydi.

Umuman olganda, kredit usulida daromadlarni shakllantirishni ehtiyotkorlik bilan amalga oshirish va boshqa moliyaviy manbalarni rivojlantirish orqali ularni samarali boshqarish lozim.

Foydalangan adabiyotlar ro'yxati

1. O'zbekiston Respublikasining "Davlat qarzi to'g'risida" gi qonuni 2017-yil 18-oktabr
2. Samuelson, P. A., & Nordhaus, W. D. *Economics* (17th edition) 2001 y
3. Piketty, T. *Capital in the Twenty-First Century* 2013y